

Pentekostarion

50-päiväinen juhla-aika

Sisällys

Pentekostarion 3

Tuomaan sunnuntai, antipasha 4

Tuomaan tiistai, Radonitsa 6

Mirhantuojanaisten sunnuntai 8

Mirhantuojat 9

Vinkit mirhantuojanaisten sunnuntain viettoon 10

Mitä on mirha? 11

Halvaantuneen sunnuntai 12

Keskijuhla 13

1) Kristus, Jumalan Pyhä Viisaus 13

2) Kristus opettajana eli rabbina 14

3) Elävä vesi 15

Vinkki keskijuhlan viettoon kotona 15

Samarialaisnaisen sunnuntai 17

Sokeana syntyneen sunnuntai 19

Pääsiäisen päätösjuhla, apodosis 21

Pentekostarion

Pääsiäispäivästä alkaa juhla-aika, jota kutsutaan nimellä Pentekostarion. Se viittaa lukuun 50, sillä juhla-aika pääsiäisestä Helluntaihin kestää 50 päivää. Todellisuudessa juhla aika kestää kuitenkin 57 päivää, sillä se jatkuu vielä Kaikkien pyhien sunnuntaihin asti.

Juhla-ajan ensimmäinen viikko on Kirkas viikko. Kirkas viikko on kahdeksanpäiväinen sunnuntai, jonka jokainen päivä on pääsiäispäivä. Kirkkaasta viikosta kerrotaan lisää erillisessä vihkosessa.

Toinen pääsiäissunnuntai aloittaa taas normaalin viikkosyklin, mutta juhla-aika näkyy edelleen liturgisessa elämässä:

- Kaikki palvelukset Helatorstain aatton asti aloitetaan Kristus nousi kuolleista -veisulla.
- Maahankumarruksia ei tehdä Pääsiäisestä Helluntaihin.
- Taivallinen Kuningas -veisua ei lauleta Pääsiäisestä Helluntaihin.
- Kuivaa paastoa ei pidetä ennen apostolien paastoa. Öljy ja viini on sallittu myös keskiviikkoisin ja perjantaisin.

Juhla-ajan sunnuntait ovat

1. Herran Pääsiäinen
2. Tuomaan sunnuntai, antipasha
3. Mirhantuojien sunnuntai
4. Halvaantuneen sunnuntai
5. Samarialaisnaisen sunnuntai (keskijuhlan juhla-ajan sunnuntai)
6. Sokeana syntyneen sunnuntai
7. Pyhien isien sunnuntai (Helatorstain juhla-ajan sunnuntai)
8. Helluntai, Pyhän Kolminaisuuden päivä
9. Kaikkien pyhien sunnuntai

Kaikkien pyhien sunnuntain jälkeen alkaa apostolien paasto.

Tämä vihkonen käsittää juhla-ajan Tuomaan sunnuntaista Sokeana syntyneen sunnuntaihin. Kirkkaasta viikosta, sekä Helatorstain ja Helluntain juhla-ajoista on omat vihkoset.

Tuomaan sunnuntai, antipasha

Joh. 20:19–31

Tuomaan sunnuntai päättää Kirkkaan viikon. Siitä alkaa tavallinen pääsiäisaika, jolloin noudatetaan normaalia viikko- ja vuorokausirytmiä jumalanpalvelusten suhteen.

Tuomaan sunnuntai tunnetaan myös nimellä antipasha, suomeksi ”pääsiäisen sijaan”. Antipasha on alun perin päättänyt kahdeksanpäiväisen pääsiäisjuhlan, pääsiäisoktaavin. Se on siis ollut pääsiäisen päätösjuhla.

Tuomaan sunnuntain teema on epäilys ja usko. Evankeliumi kertoo apostoli Tuomaasta, joka uskoi vasta, kun sai koskettaa Kristuksen haavoja.

Tuomaan sunnuntaita ja siitä alkavaa Tuomaan viikkoa voi viettää leipomalla Tuomaan keksejä. Ne kuvaavat Kristuksen haavoja, joita Tuomas kosketti.

Tuomaan pikkuleivät

Ortoboxi.fi - Palapeli

Kuva: Ortoboxi

Tuomasta kutsutaan Epäileväksi, sillä hän uskoi vasta, kun sai koskettaa Kristuksen haavoja.

Tuomaan tiistai, Radonitsa

Suuresta torstaista Tuomaan sunnuntaihin ei toimiteta vainajienmuistopalveluksia. Tästä syystä pääsiäisajan yleinen vainajienmuistopalvelus on haluttu sijoittaa ensimmäiseen mahdolliseen ajankohtaan Kirkkaan viikon jälkeen. Luostariasukkaan paastoavat maanantaisin, joten vainajia muistellaan Tuomaan tiistaina. Kaikki muut kirkkovuoden yleiset vainajienmuistopäivät ovat lauantaisin.

Tuomaan tiistain slaavilainen nimi on Radonitsa, joka tarkoittaa iloa. Karjalassa päivä on Pomoniekkojen Äijäpäivä eli Vainajien Pääsiäinen.

Kuva: Munkki Stefanos (julkaistu luvalla)

[Radonitsa – Ortodoksi.net]

Radonitsana pääsiäisriemu viedään edesmenneille. Kirkoissa ja haudoilla toimitetaan vainajien muistopalveluksia: parastaasi, panihida ja litaniat. Tämän lisäksi uskovat muistavat edesmenneitä monin tavoin:

- Haudalle viedään punainen pääsiäismuna. Aikana, jolloin ruoka oli vähissä, oli tapana viedä vain punaiset munankuoret, ja tätäkin tapaa noudatetaan. Pikkulintujen toivottiin vievän munankuoret taivaaseen ”muistuttamaan vainajasta”.
- Haudoilla tai kirkossa voidaan siunata koliva (muistelupuuro) ja pominkat, ruokauhrit. Monissa kulttuureissa leipä kuuluu vainajien muisteluun ja se siunataan kolivan kanssa.
- Haudoilla tai kodeissa nautitaan muistoateria, lounaallliset.
- Hyväntekeväisyys kuuluu vainajien muistamiseen. Haudalla on tapana kutsua tuntemattomatkin osallistumaan ateriasta ja muinoin oli tapana jättää haudalle ruokaa vähäosaisia varten. Romaniassa tehdään lahja- ja ruokapusseja, joita jaetaan haudalla. Almujen jakaminen vainajienmuistelun yhteydessä on laupeudentyötä, joka on verrattavissa esirukoukseen. Se tehdään vainajan muistoksi ja hänen edestään.
- Joskus oli tapana juhlia Radonitsaa railakkaalla ilonpidolla, ”rituaalinaurulla”, joka kuitenkin pyrittiin kitkemään epäsopivana. Tapa vastasi katolisen kirkon tapaa nauraa paholaiselle pääsiäismaanantaina.

Saata, oi Kristus (panihidan kontakki)

Panihidan veisut

Radonitsan koliva. Karjalassa saatettiin Rodonitsana sekoittaa kolivaan keitettyä kananmunaa. Tänä päivänä voi hyvin sujauttaa sekaan suklaata tai lempikarkkiaan.

Mirhantuojanaisten sunnuntai

Mark. 15:43–16:8

Kolmantena pääsiäissunnuntaina muistetaan mirhantuojanaisia, jotka olivat ensimmäisiä ylösnousemuksen todistajia. Koska Kristus oli haudattu sapatin aattona hätäisesti, naiset halusivat toimittaa tälle viimeisen palveluksen ja valmistella ruumiin hautaamista varten. Heillä oli mukanaan tuoksuvoiteita ruumiin voitelua varten.

Mirhantuojanaisten toiminta osoitti suurta rakkautta ja kunnioitusta vainajaa kohtaa, velvollisuudentuntoista suhtautumista perinnäistapoihin ja uhmakkuutta olosuhteiden edessä. Mirhantuojanaisista onkin tullut erityisen rakkaita pyhiä erityisesti naisille. Miesjohtoisessa uskonnollisessa ilmapiirissä on helppo nähdä mirhantuojanaiset esimerkkinä naisten merkityksestä kristinuskolle: naiset ovat paitsi todistajia (marttyyreja), heillä on myös keskeinen palvelutehtävä.

Kuva: Wikimedia Commons

Pyhät mirhantuojat haudalla, 1700-luku (Kuva: Wikimedia Commons)

Mirhantuojanaisten sunnuntaina muistellaan myös vanhurskasta Joosef Arimatialaista ja pyhää Nikodemusta, jotka hautasivat Kristuksen. (Joh. 19:38–42)

Mirhantuojanaiset – Ortodoksi.net

Mirhantuojat

Mirhantuojanaisten tarkkaa lukumäärää emme tiedä, sillä neljä evankeliumia kertovat kukin oman versionsa tapahtumista.

Kun sapatti oli ohi, Magdalan Maria, Jaakobin äiti Maria ja Salome ostivat tuoksuöljyä mennäkseen voitelemaan Jeesuksen. (Mark. 16:1)

Sapatin päätyttyä, viikon ensimmäisen päivän koittaessa, tulivat Magdalan Maria ja se toinen Maria katsomaan hautaa. (Matt. 28:1)

Ensimmäisenä päivänä sapatin jälkeen naiset jo aamuvarhaisella menivät haudalle ja ottivat hankkimansa tuoksuöljyt mukaan. (Luuk. 24:1)

Sapatin mentyä, viikon ensimmäisenä päivänä Magdalan Maria tuli jo aamuhämärissä haudalle ja näki, että haudan suulta oli kivi siirretty pois. (Joh. 20:1)

Perimätieto lukee mirhantuojanaisiin ainakin seuraavat:

Pyhä apostolienvertainen Magdalan Maria, muistopäivä 22.7. Magdaan Maria oli yksi Kristuksen lähimmäistä seuraajista ja Kristus oli ajanut Mariasta ulos seitsemän pahaa henkeä (Luuk. 8:2). Magdalan Marialle Kristus ilmestyi ensimmäisenä. Mariaan myös liitetään ”punaisen munan ihme”. Lännen kirkko samaistaa Magdalan Marian virheellisesti Luukkaan evankeliumin syntiseen naiseen, joka pesee Kristuksen jalat kyynelillään ja kuivaa ne hiuksillaan (Luuk. 7:36–50). Tästä sai alkunsa käsitys, että Magdalan Maria olisi entinen prostituoitu, mikä ei pidä paikkaansa.

Pyhä mirhantuoja Maria, Kleopaan vaimo, muistopäivä 23.5. Pyhä apostoli Klopas oli Kristuksen kasvatti-isän Joosefin veli. Maria oli siis Jumalansynnyttäjän käly. Johanneksen evankeliumissa Mariaan viitataan Jumalansynnyttäjän sisarena (Joh. 19:25), sillä eri sukulaissuhteille ei ollut omia nimityksiä.

Kristuksen sisarpuoli Maria Salome, muistopäivä 3.8. Salome on ns. ”kolmas Maria” eli yksi kolmesta Mariasta, jotka ensimmäisenä tulivat haudalle. Salome oli ”Ukkosenjylinän poikien”, apostolien Jaakobin ja Johanneksen äiti.

Lasaruksen sisaret Martta ja Maria, muistopäivä 4.6. Evankeliumit eivät mainitse Marttaa ja Mariaa, mutta perimätiedon mukaan he olivat Kristuksen haudalla.

Pyhä mirhantuoja Johanna, muistopäivä 27.6. Johannan puoliso oli Herodeksen korkea virkamies.

Pyhä mirhantuoja Susanna on ainoa mirhantuojanainen, jolla ei ole omaa muistopäivää. Susannasta ei tiedetä paljoakaan.

Myös Jumalansynnyttäjä luetaan mirhantuojanaisten joukkoon.

Chevra Kadisha

Juutalaisyhteisöille vainajista huolehtiminen on pyhä asia. Joka seurakunnassa toimii hautausyhdistys, Chevra Kadisha, jonka tehtävänä on huolehtia, että seurakuntalaiset saatetaan haudan lepoon juutalaisten perinteiden mukaisesti. Usein yhdistyksen jäsenet huolehtivat myös hautaamiseen liittyvistä käytännön järjestelyistä. Tehtävä on sekä uskonnollinen, että sosiaalinen: samalla, kun huolehditaan, että vainaja valmistellaan uskonnollisen lain vaatimusten mukaan, tuetaan menetyksen kohdanneita yhteisön jäseniä heidän surutyössään ja annetaan heille mahdollisuus viettää suruaikaa, joka sekin on osa uskonnollista perinnettä.

Mirhantuojanaisille rakkaan vainajan hautaaminen arvokkaasti ja juutalaisen tavan mukaisesti oli pyhä velvollisuus, niin painava, että he katsoivat olosuhteet ja oman pelkonsakin toissijaiseksi sen rinnalla. He kiiruhtivat haudalle, sillä ruumiin hajoamisen uskottiin alkavan neljäntenä päivänä, tässä tapauksessa maanantaina. Asialla oli siis kiire, sillä sapatin takia oli päivä jäänyt väliin ja Kristus oli jo kolmatta päivää haudassa – tai näin he luulivat.

Vinkit mirhantuojanaisten sunnuntain viettoon

Punaisen pääsiäismunan legenda liitetään pyhään apostolienvertaiseen Madgalan Mariaan. Kolmantena pääsiäissunnuntaina voi siis värjätä munia punaiseksi.

Ranskalaiset leipovat Magdalan Marian muistopäivänä madeleine-leivoksia, espanjalaiset magdalena-muffineja ja saksalaiset magdalenenStriezeln-keksejä. Näitä voi tehdä myös mirhantuojanaisten sunnuntaina. (Ks. 22.7.)

Kuva: Pixabay/ bibin9363pbr

Mirhamipuun pihkaa

Mitä on mirha?

Mirhasta (kreik. μύρον, ven. μύρον) käytetään suomen kielessä myös nimitystä mirhami. Sana tulee arabian *kitkerää* tarkoittavasta sanasta.

Mirhamipuun pihkaa on vuosituhansia käytetty moniin eri tarkoituksiin:

- suitsukkeena ja hajusteena
- ulkoisesti haavojen hoitoon ja ruumiin balsamointiin
- sisäisesti kipulääkkeenä
- uskonnollisissa rituaaleissa

Arabiassa ja Lähi-idässä suitsuke (eli frankinsensi) ja mirhami edustivat maskuliinisuutta ja feminiinisyyttä. Mirhamin pihkaa pidettiin jumalattaren pihkana ja sitä käyttivät erityisesti naiset. Juutalaiset omaksuivat mirhamin käytön mm. Salomon temppelin temppelirituaaleihin.

Heprean kielessä ”henki” on feminiini. Ortodoksit ja roomalaiskatoliset käyttävät mirhaa Pyhän Hengen lahjan sinetin välittämisessä kastetuille.

Ortodoksinen kirkko on omaksunut mirhan käytön osaksi kirkon sakramentaalista elämää. Mirhalla viitataan voiteeseen, jota käytetään kastetulle toimitettavassa mirhavoitelussa, sekä kirkon vihkimisessä, jossa alttaripöytä ja kirkon seinät voidellaan mirhavoiteella.

Mirhavoide on oliiviöljystä, viinistä, mirhamin pihkasta ja yrteistä keitetty paksu voide, jota valmistetaan patriarkaateissa joka kymmenes vuosi.

Tiesitkö tämän mirhasta? Sitä valmistetaan joka kymmenes vuosi Konstantinopolissa – ja paljon muuta - Aamunkoitto

Video mirhan siunaamisesta ekumeenisessa patriarkaatissa.

Vanhassa testamentissa kuninkaat, papit ja profeetat voideltiin tehtäväänsä. Myös kristityt saavat kasteen jälkeen Pyhän Hengen lahjan sinetin mirhalla voitelun mysteerissä. Jokainen kastettu ja mirhalla voideltu kristitty kuuluu kuninkaalliseen papistoon.

Te taas olette Pyhältä saaneet Hengen voitelun, ja kaikilla teillä on tieto. (1. Joh. 2:20)

Halvaantuneen sunnuntai

Joh. 5:1–15

Halvaantuneen sunnuntai aloittaa vesiteeman, joka kantaa läpi juhlakauden neljännen eli keskimmäisen viikon. Sunnuntain evankeliumi kertoo halvaantuneesta, jonka Kristus parantaa Betesdan lammikon kuohuvan, ihmeitätekevän veden äärellä (Joh. 5: 1–15).

Betesdan altaalla tapahtuu -animaatio

Kuva: Flickr / Nick Thompson

Vinkki halvaantuneen sunnuntain viettoon:

Vesiteema kantaa läpi neljännen paastoviikon, halvaantuneen sunnuntaista samarialaisnaisen sunnuntaihin. Keskijuhlana toimitetaan joissakin pyhäköissä vedenpyhitys. Kotona voi pyhitetylle vedelle maalata lasipulloja. Lasipullon kylkeen voi myös kiinnittää ikonin tai ristin sivelemällä reilusti liimaa kuvan alle ja päälle. Liimapinta on vedenpitävä.

Keskijuhla

Joh. 7:14–30

Pääsiäisen ja Helluntain puolivälissä vietetään keskijuhlaa. Keskijuhla on neljännen pääsiäisviikon keskiviikkona, joka on 25. pääsiäispäivä.

Keskijuhlalla on kolme teemaa:

1) Kristus, Jumalan Pyhä Viisaus

Keskijuhlan ikonissa on kuvattu evankeliumin kertomus, jossa Kristus on 12-vuotiaana vanhempineen pääsiäisjuhlilla Jerusalemissa. Kotimatkalla hänen vanhempansa kadottavat hänet, ja lopulta löytävät temppelistä, lainopettajien keskeltä. Kristus keskustelee oppineiden kanssa ja osoittaa hämmästyttävää viisautta. (Luuk. 2:41–52).

Jumalan Viisaus, Sofia (Σοφία), on ilmaisu, jolla viitataan Kristukseen. Keskijuhlana viettävät temppelijuhlaansa Pyhän Viisauden kirkot, joista kuuluisin on nykyään moskeijana toimiva Hagia Sofia Konstantinopolissa.

Kuva. Flickr / Ted

2) Kristus opettajana eli rabbina

Toinen keskijuhlaan liitetty evankeliumin kohta tulee Johanneksen evankeliumista. Siinä kerrotaan, kuinka Kristus juutalaisen lehtimajajuhlan puolivälissä meni synagogaan opettamaan. Taas hänen opetuksensa kuvasi Jumalan Viisautta ja Hän sanoikin: *Se, mitä minä opetan, ei ole minun oppiani, vaan hänen, joka on minut lähettänyt*. (Joh. 7:16)

Kuva. Flickr / Ted

Keskijuhla on liturginen erikoisuus: se on juhla juhlan sisällä, sillä sitä vietetään pääsiäisen juhla-aikana. Keskijuhlan juhla-aika kestää kahdeksan päivää. Koska keskijuhla on keskiviikkona, se on paastopäivä. Kala, öljy ja viini on sallittu.

3) Elävä vesi

Vesi-teema kantaa läpi koko neljännen pääsiäisviikon. Keskijuhlana toimitetaan jumalanpalveluksessa pieni vedenpyhitys ja juhlatroparissa lauletaan:

Juhlan ehdittyä puoliväliin juota minun janoavaa sieluani hurskauden vedellä, sillä sinä, oi Vapahtaja, olet kaikki kutsunut: Joka janoaa, hän tulkoon luokseni ja juokoon. Oi elämän lähde, Kristus Jumala, kunnia olkoon sinulle.

Slaavilaisessa perinteessä keskijuhlana toimitetaan peltojen ja kylvötöiden siunaus pyhitetyn veden vihmomisella.

Kuva: Flickr / Misha Maslennikov

Vinkki keskijuhlan viettoon kotona

Filantropian kautta voi antaa aineettoman Vesi-lahjan: Vesi – Filantropia ry

Keskijuhlaan kuuluu peltojen siunaus, mutta harvalla on enää omaa peltoa. Kotona pirskotella pyhitetyllä vedellä kasvi- tai kukkamaan, kevätistutuksen yhteydessä. Kasvi- tai kukkamaan voi myös siunata hautaamalla sinne palan kirkkoleipää, ristaleivän, siunatun pääsiäismunan tai virpovitsan.

Kylvöajan rukous – Ortodoksi.net

Kuva: Pixabay/ conceptress

Pyhän Viisauden kirkot viettävät temppelijuhlaansa keskijuhlana. Kuuluisin Pyhän Viisauden kirkko on Konstantinopolissa sijaitseva Hagia Sofia. Se valmistui 500-luvulla ja toimi 1400-luvulle asti kirkkona, sen jälkeen moskeijana ja museona. Vuodesta 2020 Hagia Sofia on toiminut taas moskeijana.

Hagia Sofia – Ortodoksi.net

Samarialaisnaisen sunnuntai

Joh. 4:5–42

Viides pääsiäisajan sunnuntai sijoittuu keskijuhlan jälkijuhlaan. Silloin muistellaan samarialaista naista, jonka Kristus tapasi kaivolla. Kristus puhuu naiselle elävästä vedestä:

Joka juo tätä vettä, sen tulee uudelleen jano, mutta joka juo minun antamaani vettä, ei enää koskaan ole janoissaan. Siitä vedestä, jota minä annan, tulee hänessä lähde, joka kumpuaa ikuisen elämän vettä. (Joh. 4: 13–14)

Pyhitetty vesi

Puhdas vesi on elämän edellytys. Ortodoksinen kirkko kiittää Luojaa vedestä pyhittämällä sitä. Suuri vedenpyhitys toimitetaan vain Kristuksen kasteen juhlana (6.1.) Pieni vedenpyhitys toimitetaan kirkkaan viikon perjantaina, keskijuhlana ja ristin esiintuomisen juhlana (1.8.) Pienen vedenpyhityksen voi myös toimittaa joka kuun ensimmäisenä päivänä sekä aina tarpeen mukaan. Vedenpyhitys kuuluu kiinteästi moniin toimituksiin ja juhliin, esim. kasteeseen ja praasniekkaan.

Pyhitettyä vettä käytetään ihmisten, tsasounien, kotien ja muiden tilojen, peltojen, kylvöjen ja istutusten, eläinten, ajoneuvojen, ruuan ja monen muun siunaamiseen.

Pyhitettyä vettä voi juoda kotona lääkkeen tavoin, sillä voi ”pestä” kädet ja kasvot valmistautuessaan rukoukseen tai juhlaan, sitä voi käyttää kotona asioiden siunaamiseen tai lorauttaa kolivaan tai leipätaikinaan.

Pyhitettyä vettä ei saa kaataa viemäriin. Sen sijaan veden voi kaataa luontoon.

Kuva: Pixabay

Kaivo on ollut tärkeä kohtaamispaikka

Kuva: File:Photina of Protat.JPG - Wikimedia Commons

Nainen, jonka Kristus tapasi kaivolla, on nimeltään Fotine (venäjäksi Svetlana), mikä tarkoittaa valoa. Kirkon perimätieto kertoo myös hänen myöhemmistä vaiheistaan.

Fotine Samarialainen – Ortodoksi.net

Pyhä Fotine, Samarialainen nainen - Suomen ortodoksinen kirkko

Vinkit samarialaisnaisen sunnuntain viettoon kotona:

Fotini kohtasi kaivolla muukalaisen, joka ei vierastanut häntä, vaikka he olivat eri kansaa ja erilaisista taustoista. Tuo kohtaaminen muutti hänen elämänsä. Ehkä me kaikki voisimme samarialaisnaisen sunnuntaina pyrkiä kohtaamaan jonkun, joka on meille entuudestaan tuntematon, esim. uudet kasvot kirkkokahveilla. On tärkeää, että jokainen tuntisi olonsa seurakunnassa tervetulleeksi, eikä kukaan jäisi kirkkokahveilla yksin.

Fotine tarkoittaa valoa, joten juhlan aattona voi pimenevään iltaan sytyttää ulkotulen.

Puuhamoniste vedenpyhityksestä

Sokeana syntyneen sunnuntai

Joh. 9:1–38

Kuudes ja viimeinen pääsiäisajan sunnuntai on Sokeana syntyneen sunnuntai. Evankeliumissa kerrotaan, kuinka Kristus antoi sokealle näön hieromalla tämän silmiin märkää savea.

Joensuun ortodoksinen seurakunta: Sokeana syntyneen sunnuntai

Mutakakku on ihan ehdoton herkku sokeana syntyneen sunnuntaina!

Maailman paras mutakakku | Reseptit | Kinuskikissa

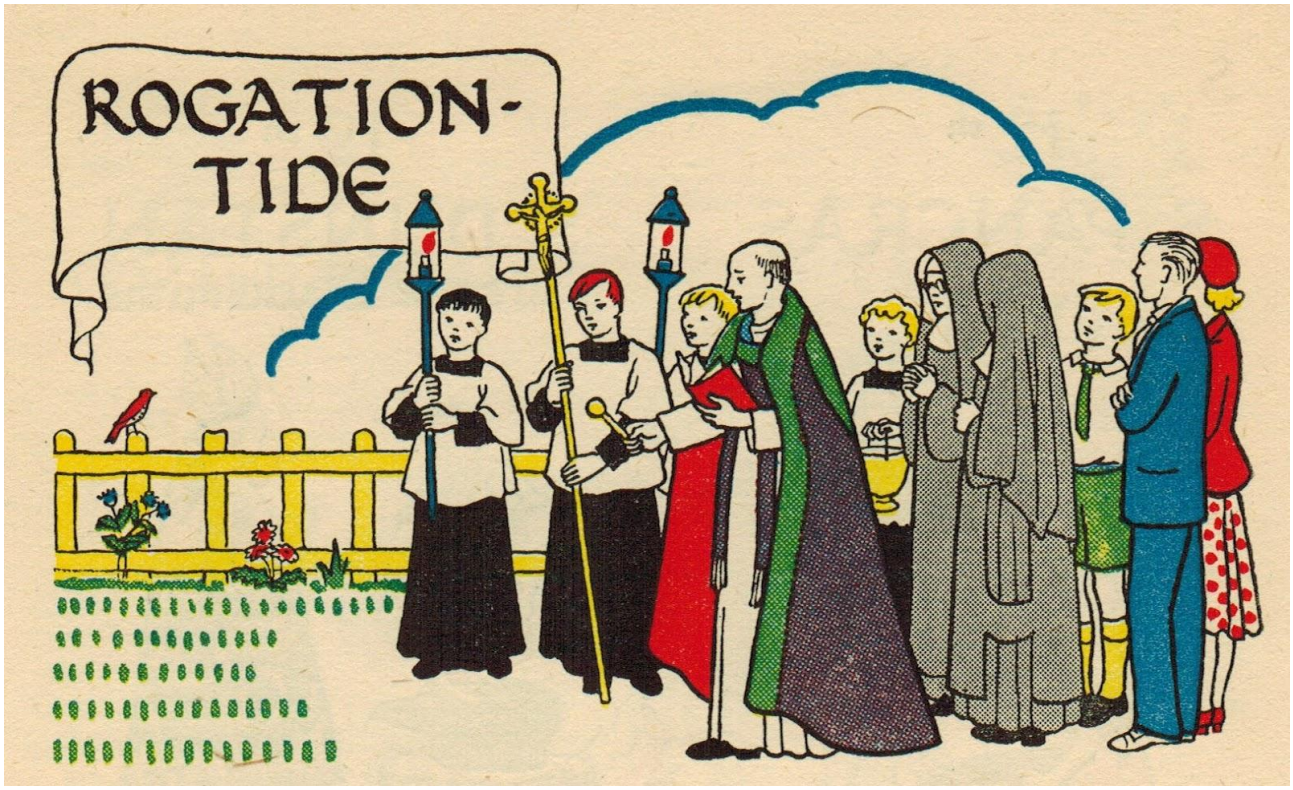
Rogaatiosunnuntai

Roomalaiskatolisessa perinteessä kuudes pääsiäissunnuntai on rogaatiosunnuntai. Kuudennen pääsiäisviikon kolme ensimmäistä päivää, eli helatorstaita edeltävät maanantai, tiistai ja keskiviikko, tunnetaan rogaatiopäivinä (suomeksi myös kanttaanpyhät tai käyntipäivät). Silloin on keskiajalla kierretty ristisaatossa peltoja ja rukoiltu hyvää satoa ja suojelusta luonnonvoimilta. Edelleen katolinen kirkko toimittaa rogaatiopäivinä peltojen ja kylvöjen siunauksen eli toukosiunauksen.

Sana rogaatio tulee latinasta (rogare) ja tarkoittaa anomusta. Alun perin rogaatiopäivinä anottiin Jumalalta suojelusta luonnonvoimia vastaan. Varsinainen ”suuri rogaatiopäivä” on huhtikuussa (25.4.) mutta toukokuuhun sijoittuva Helatorstai ajoittuu paremmin kylvöaikaan, mistä syystä Helatorstain edellä alettiin viettää rogaatiopäiviä.

Kasvun ja kylvön siunaaminen liitetään kristillisessä perinteessä Helatorstain lisäksi muihinkin juhlapäiviin:

- Katoliset siunaavat siemenviljan ja siementaimet Jumalanäidin syntymäjuhlana 8.9.
- Jumalansynnyttäjän ilmestysjuhlana (25.3.) kansanperinteeseen kuuluu pellon ja siemenviljan siunaaminen.
- Slaavilais-ortodoksisessa perinteessä toukosiunaus liitetään Keskijuhlaan.

Kuva: vapaat kuvalähteet

Rogaatiosunnuntaista alkavat rogaatio- eli käyntipäivät. Ne käsittävät helatorstaita edeltävän maanantain, tiistain ja keskiviikon. Näiden päivien aikana käytiin ympäri tiluksia ja siunattiin pellot.

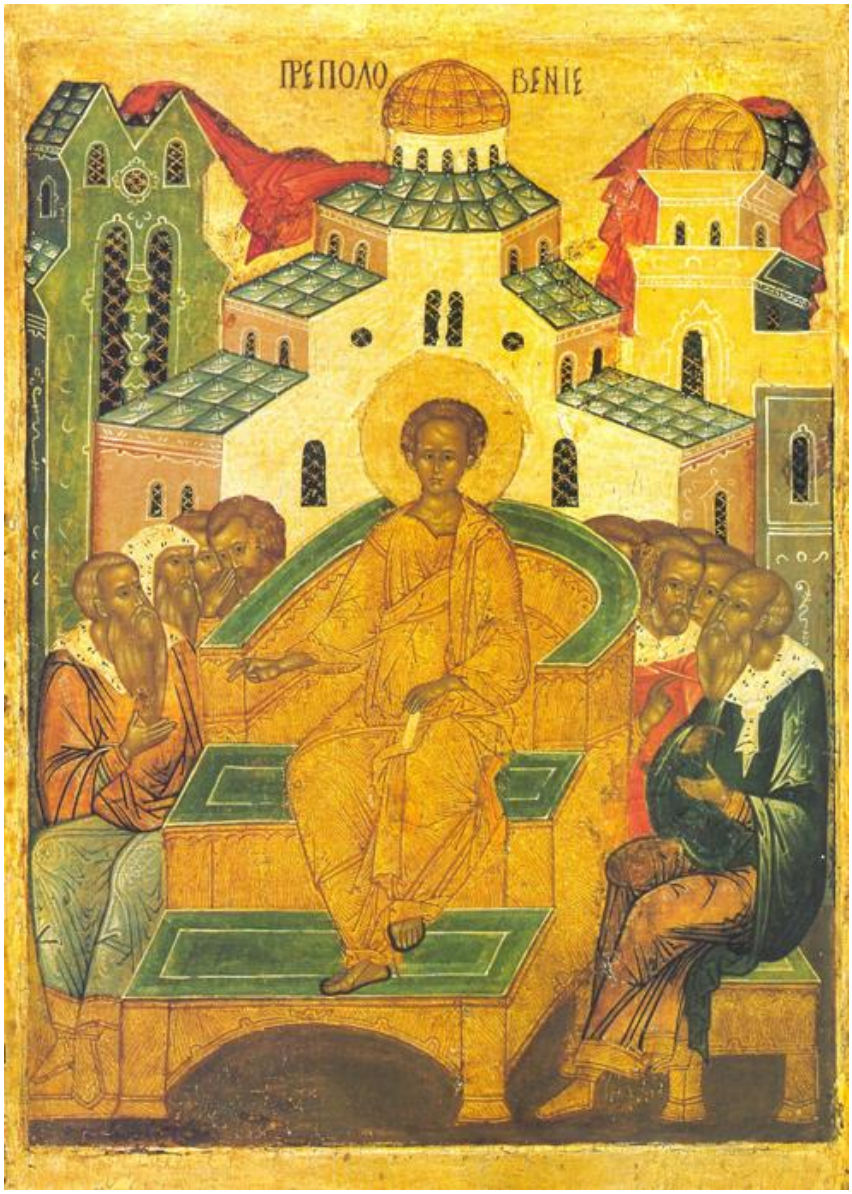
Pääsiäisen päätösjuhla, apodosis

Pääsiäisaika päättyy 39. pääsiäispäivänä, joka on kuudennen pääsiäisviikon keskiviikko. Tällöin vietetään pääsiäisen päätösjuhlaa. Päätösjuhla on kreikaksi apodosis, jäähyväiset. Päätösjuhlan juhlaliturgiassa käytetään juhlan tekstejä, eli hyvästellään juhla viettämällä se vielä kertaalleen.

Pääsiäisen päätösjuhla on samalla helatorstain esijuhla.

Juhla-aika jatkuu

Pääsiäisajan loputtua vietetään Kristuksen taivaaseenastumisen juhlaa, helatorstaita. Helatorstain juhla-aika on yhdeksänpäiväinen. Sen päätteeksi vietetään sielujen lauantaita ja Pyhän Kolminaisuuden päivää, helluntaita. Helluntaiviikko päättyy kaikkien pyhien sunnuntaihin, joka päättää juhla-ajan. Sen jälkeen alkaa apostolien paasto.

Kuva: Wikimedia Commons

Vihkosen laati Maura Ihatsu (maura.ihatsu@gmail.com)

Kreditoimattomat kuvat Maura Ihatsu